

a hnětl je modelací, která má cosi pratyypického, přísného, zákonného a mohutného jako položené základy světa. Přinesl svůj vlastní tvárný čin: ryze osobní a nové pojetí výrazových forem. Není nic měkkého, nic slabošského v jeho díle: napětí, které napíná a váže jeho osoby, jest vášnivě, někdy až karikaturně velké: jsou to malované víry a bouře citů. Mállokdy pokryl se básník a myslitel s umělcem tak cele jako zde: mállokdo v moderní době vyjádřil se *celý* tak čistě a plně, tak beze zlomků mediem ryze tvárným a plastickým. Poeta, myslitel, ano, a ve velmi vysoké potenci — ale i poeta i myslitel zužitý a obrácený *cele* jen k napojení a zesílení kořenů *umělcových*: to jest cudná ta sladkost, *poslední* harmonie, kterou zde vycituju a jež si mne podmaňuje. — — —

V sále před tím *Besnardův* rodinný portrét v přírodě koketuje s Angličany z XVIII. století, jež by rád přeložil do modernější a světlejší noty — ale nezápasí s nimi vážně a opravdově: nesnesl by ku příkladu soupeřství Gainsboroughova ani na minutu. Nedaleko odtud *Jacques E. Blanche*: i když se mně zdával problematickým a málo jadrným malířem, zůstával alespoň v mojí představě člověkem vkusu; nyní, kdy jsem viděl jeho banální ženský akt na pruhované pohovce, musím i o tom pochybovat. *Lucien Simon* má svoje kvality, ale nevidím jej na postupu, a *Cottetův* pokus o obrození se zdá se mně spíš chvilkově zajímavý a pikantní než plodný. *Gaston La Touche* vyvětrává vůči hledě: smyslnost jeho začíná býti někde již i anekdotová. V dost podobném položení zdá se mně býti i *Caro-Delvaile*: pasiva převyšují aktiva. Těžištěm starého salonu des Artistes jsou tentokrát zajímavé dekorace *Henriho Martina*, zajímavé přesto, že nedostupují chvály, kterou je vyzdvihl v „*Revue bleue*“ *Mauclair*. *Martin* je očividně z nižší, méně plné a rytmické sféry než *Puvis de Chavannes*, jehož jméno bylo při této příležitosti kýmisi vzato nadarmo. Cítil jsem neustále, jak citovost jeho jest obmezena a nestačí dáti bohatého rytmického těla jeho visí, trochu příliš apriorní a akademicky dobré vůle. Velmi zajímavé výrazové prostředky bývají u něho někdy zrazovány nedostatkem vnitřní něhy a psychickou ne prostotou, nýbrž spíše chudobou. Přesto některá pole drží se na vrchole toho, co podává salon.

Mile Dufau také nedrží rovnováhu svými pracemi svojí značné pověsti; její dekorace pro dům *Rostandův* jsou celkem konvenčnější a tápavější, než jsem čekal.

René Ménarda dvě antické krajiny, určené pro Sorbonnu, blíží se opravdově velikosti a noblese stylové. Z mladých a nejmladších zasluhují čestné zmínky *rozkošný* poeta-dekoratér *Maurice Denis*, vracející se svým uměním k čistým pramenům nerozdvojené minulosti, a malíř krásné rasy *Charles Guérin*: to jest malováno ne hmotou barvy, ale magnetismem nervové rozkoše.

Mezi sochaři několik jmen jest hodno pozdravu nebo zmínky. Tak *Rodin*, který vystavuje bustu chemika *Berthelota*: umění, jehož klid jest jen zkrocenou silou. *Dejeanovy* sošky mají grácii nikterak planou a zvětralou. A *Bourdelle* je vždycky zajímavý a nebanální, i když neumí ještě plně vyvážit bouři svých nervů a svého srdce v uměleckou harmonii.

V galerii Durand-Ruelově

vystavoval v červnu soubor svých děl známý švédský malíř *Anders Zorn* s patrným úspěchem. Dílo Zornovo representovalo se tu ve velmi příznivém světle jako dílo člověka, který ovládá neomylně všechny prostředky a zbraně svého talentu, někdy spíše prudkého a útočného, než opravdu hlubokého a silného. Zorn jest robustní talent, který ví, co chce, a bez rozpaků a pochyb, ale i bez duševní cudnosti dosahuje toho, co chce, přímým, někdy i příkrým útokem. Výrazové prostředky nemají pro něho tajemství: ať jest to olej, ať akvarela, ať pastel, ať lept, všechno ovládá se suverenitou velkého virtuosa, ze všeho, alespoň materiálně, vykořisťuje plný široký účín. Zorn dosahuje i tam, kde selhal útok nejednomu modernímu mistrovi před ním — škoda jen, že vítězství Zornovo jest vždycky spíše hmotného rázu, jako podařený *tour de force*, a po druhé, že nedá se myslit často bez předchůdců, které snad překonává, ale jichž přece dříve zužívá: vlastní tvůrčí duchová síla Zornova, teplo jeho duchové atmosféry, není právě veliké. Zvláštní robustní smyslnost dýše z celého díla Zornova, ať maluje plavé animální krasavice, nebo štavnaté, vodou bohaté krajiny nebo ať neomylně vytěžuje světelné problémy interiérové nebo konečně interpretuje štětcem nebo leptem hlavy herecké, učenecké nebo básnické: vždy a všude jde mu skoro výlučně o animálně smyslouno nebo povrchově pitoreskní a plastickou stranu věci — o jevouou objektivitu, která není znepokojena žádným duševním nebo citovým, podpovrchovým životem. Kde se pokouší o psychickou intimitu nebo o sféru intelektu nebo myšlenky, nebo i jen rozechvěnějšího citového a nervového života, tam všude se ztroskotává. Zde jest mez jeho talentu, spíše robustního než silného ve vlastním tvůrčím smyslu slova. Několik vystavených drobných plastik bylo spíš kuriosních než vnitřně nutných a zákonných.

U Bernheima mladšího

v Rue Richepanse vystavoval souborně v květnu *Vuillard*, mladý umělec velmi krásných kvalit. *Vuillard* udivuje nejprve espretem a noblesou svého koloritu a pak teprve okouzluje hlubším intimním kouzlem, které se skrývá netušeno pod ním. Kdo navštívil před půl čtvrtým rokem výstavu Impresionistů ve vídeňské Secesi, pamatuje se jistě na jeho interiéry, jež si zastavily na dlouho člověka bohatstvím malířských emocí, které věděly sdělit. Byl to nevyrovnatelný malíř moderního pokoje, zvláštní atmosféry *zabydlenosti*, který dovedl vycílit život věcí a jejich řeč sotva postižitelnou a dokonce již ne přenosnou do literárního jazyka. Nyní umění jeho, tehdy ještě více napovídavé, jako by slilo a šlo za *větším* výrazem. Jsou tu interiéry zaplněné velikým uměním prostorným, složitě a rafinovaně myšlené, které žádají myšlenkovou práci i od diváka a upomínají na analogickou strunu v díle *Degasově*. Jenže kde *Degas* jest monumentální, přísný a příkrý až do drsnosti, jest *Vuillard* lyričtější, měkčí, stále náladě obětující. Jeho mosaiková technika jako by šla stále ještě za teplými detaily, které okouzlují a poutají jako šťastné nálezy.

Dále jest zde několik pokusů o portrét, které však, zdá se mně, nedosáhly toho, co chtěly. Člověk vypadnul tu trochu nábytkově, jest příliš složkou interiérové